

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Dromen van winst, voorbereiden op conflict

De tussentijdse verkiezingen in de Verenigde Staten

Janssens, R.

Publication date

2018

Document Version

Final published version

Published in

Atlantisch Perspektief

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Janssens, R. (2018). Dromen van winst, voorbereiden op conflict: De tussentijdse verkiezingen in de Verenigde Staten. *Atlantisch Perspektief*, 42(6), 11-17.
<https://www.jstor.org/stable/48581460>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Dromen van winst, voorbereiden op conflict

De tussentijdse verkiezingen in de Verenigde Staten

Ruud Janssens

De verwachting was dat de Democraten groots zouden winnen tijdens de tussentijdse verkiezingen in de Verenigde Staten, een zogenaamde “blue wave”. Dat gebeurde niet. President Trump claimde dat de verkiezingsuitslag “very close to complete victory” was voor hem en de Republikeinen. Dat was wel een heel optimistische inschatting. Beide partijen maken zich op voor strijd tot de presidentsverkiezingen, die in de komende twee jaar ook internationale gevolgen kan hebben.

Een “blue wave”?

Op basis van opiniepeilingen was de verwachting dat de Democraten groots zouden winnen. Traditioneel gezien wint de partij die niet in het Witte Huis zit de tussentijdse verkiezingen. Kiezers zien deze verkiezingen als een moment om hun onvrede over de president en zijn partij te uiten. Sinds de Tweede Wereldoorlog verliest een impopulaire president (met minder dan 50% goedkeuring in opiniepeilingen) gemiddeld 37 zetels in het Huis van Afgevaardigden, terwijl een populaire president er 14 verliest. Er zijn in die periode slechts twee presidenten geweest die de tussentijdse verkiezingen wisten te winnen: Clinton in 1998 na de mislukte poging om hem uit de macht te zetten (zijn impeachment) en George W. Bush in 2002, na de aanvallen op 9/11.¹

Tijdens deze verkiezingen hebben de Democraten aan de verwachting voldaan en 39 zetels gewonnen (met nog 2 zetels onbeslist) in het Huis van Afgevaardigden. Met 234 zetels hebben ze de meerderheid in het Huis (de helft van de zetels is 218).² Die meerderheid is belangrijk, want wetgeving en budgetten, bijvoorbeeld geïntroduceerd door het Witte Huis, moeten de steun hebben van de meerderheid

in zowel het Huis als de Senaat. Dit betekent dat Democraten alle wetgevende initiatieven en budgetten van president Trump kunnen tegenhouden. Tevens kan de Democratische meerderheid in het Huis onderzoek naar de president en medewerkers van het Witte Huis starten en uitvoeren, naast bijvoorbeeld het onderzoek van Robert Mueller.

Een winst van 39 zetels is mooi voor de Democraten, maar stijgt nauwelijks uit boven het historische gemiddelde van het aantal zetels dat een impopulaire president verliest (Trump heeft de goedkeuring van ongeveer 42% van de burgers). Dat het veel erger kan voor een president bleek in 2010, toen na de aanneming van de wet op gezondheidszorg (“Obamacare”, toen impopulair, nu populair) president Barack Obama (met een populariteit van 45%) 60 zetels verloor in de tussentijdse verkiezingen.³ Obama had toentertijd ook te maken met de gevolgen van de economische crisis van 2008, terwijl de economie het tijdens Trump goed doet (met een groei van 4% en een werkloosheid van 3,7%, het laagste percentage sinds december 1969). Dat de economie het goed doet, had misschien ook kunnen betekenen dat de Republikeinen het beter hadden kunnen doen, ofschoon sommige analisten betwijfelen of de economie veel invloed heeft op tussentijdse verkiezingen.⁴

In ieder geval is de winst van de Democraten in het Huis niet direct een “blauwe golf” te noemen (traditioneel staat de kleur blauw voor de Democratische Partij en rood voor de Republikeinse Partij).

In het geval van de Senaatsverkiezingen is het minder makkelijk om een dergelijke analyse te maken. Om de twee jaar is slechts een derde van de Senaat verkiesbaar (een senator wordt voor zes jaar gekozen, een afgevaardigde voor twee jaar). Afhankelijk van welke staten een senator mogen kiezen kan een partij veel of weinig winst behalen. Daarmee is een historische vergelijking niet goed mogelijk. Van de 35 Senaatszetels die deze keer verkiesbaar waren, werden er voor de verkiezingen 26 door Democraten en 9 door Republikeinen bezet. Tien van de 26 “Democratische” zetels waren in staten waar Donald Trump twee jaar geleden had gewonnen. Het lag daarom niet voor de hand dat de Democraten de 49 tegen 51 zetels minderheid in de Senaat tot een meerderheid zouden kunnen ombuigen. Uiteindelijk hebben de Republikeinen netto twee Senaatszetels gewonnen.⁵

Het behouden van de meerderheid in de Senaat is voor Trump en de Republikeinen cruciaal omdat ze op die manier allerlei Democratische wetgeving en budgetten kunnen tegenhouden. Ze kunnen ook de afzetting (impeachment) van Trump voorkomen, omdat, als het Huis de procedure

start, een tweederdemeerderheid in de Senaat nodig is om de afzetting definitief te maken. De Senaat heeft ook het instemmingsrecht voor belangrijke ambtenaren van de president (“advise and consent”) en dat betekent dat de meerderheid van de senatoren bijvoorbeeld rechters, genomineerd door president Trump, kan benoemen, inclusief voor het Hooggerechtshof. Het Huis van Afgevaardigden heeft geen rol in deze procedure. Dit kan een reden zijn waarom Trump zich voor de verkiezingen vooral inzette voor Republikeinse kandidaten voor de Senaat en dat hij de uitslag als een overwinning zag. De Republikeinse meerderheid in de Senaat is een andere reden waarom men moeilijk van een “blauwe golf” kan spreken.

Veranderingen door de verkiezingen op landelijk niveau

Door de verkiezingen is er een patstelling in het Congres ontstaan. Tegelijkertijd kennen deze verkiezingen ook een aantal opmerkelijke ontwikkelingen. Er is niet eerder zo’n hoge opkomst bij tussentijdse verkiezingen geweest, met 113 miljoen kiezers. Nog niet eerder hadden zich zo veel vrouwen verkiesbaar gesteld en zijn er zo veel verkozen in het Congres. Onder deze vrouwen bevinden zich twee *Native Americans* en twee moslima’s. Texas heeft twee Latina’s voor het Congres verkozen, Iowa voor het eerst twee vrouwen en

Tijdens de verkiezingen hebben de Democraten aan de verwachting voldaan en veel zetels gewonnen in het Huis van Afgevaardigden. Maar of er sprake was van een “blue wave”? (foto: Wikimedia Commons)

Beschouwing

Massachusetts en Connecticut twee zwarte vrouwen.⁶ Alexandria Ocasio-Cortez uit New York is met 29 jaar het jongste vrouwelijke Congreslid ooit, ofschoon het waarschijnlijk indrukwekkender is dat ze in de voorverkiezingen de prominente Democratische politicus Joe Crowley versloeg, die al 10 keer de verkiezingen in New York had gewonnen, en die 18 (!) keer zo veel geld besteedde aan de campagne als Ocasio-Cortez. Ocasio-Cortez richtte zich vooral op het gebruik van sociale media, zoals Instagram, en op pogingen om burgers naar de stembus te krijgen die voorheen niet stemden.⁷

De verkiezing van *Latina's*, moslima's en *Native Americans* wijst erop dat vrouwen en minderheden een grotere rol in vooral het Huis van Afgevaardigden zullen spelen. Het aantal vrouwen dat zitting heeft in het Huis stijgt van 89 naar 108 (dat is een stijging van 20% naar 24%. Voor het eerst zitten er meer dan 100 vrouwen in het Huis. Dat is nog steeds minder dan een kwart van de zetels voor de helft van de bevolking). Het aantal leden van etnische minderheden stijgt van 103 naar 118 (van 23% naar 27%; bestaande uit 56 *African Americans*, 43 *Hispanics*, 16 *Asian Americans* en 4 *Native Americans*, respectievelijk 13%, 10%, 4% en 1% van de zetels in het Huis van Afgevaardigden — dat komt grotendeels overeen met de grootte van deze groepen in de Amerikaanse bevolking).⁸ Vooral Democraten dragen bij aan deze ontwikkeling. Van de 63 nieuwgekozen Democraten zijn er 34 vrouw. Bij de Republikeinen zijn er 36 blanke mannen nieuwgekozen en twee blanke vrouwen. Drieëntwintig van de nieuwgekozen afgevaardigden zijn lid van een etnische minderheid, waarvan tweeëntwintig Democraat zijn en één Republikein.⁹

Deze cijfers zijn van belang vanwege de discussie over de mogelijke politieke gevolgen van veranderingen in de demografie. Al in 2006 verwees Barack Obama naar de verwachting dat kort na 2050 blanke Amerikanen niet meer de meerderheid in de samenleving zullen vormen, maar dat etnische minderheden gezamenlijk de meerderheid hebben. Vooral de toename van *Hispanics* verloopt snel en in mindere mate ook die van *Asian Americans*.¹⁰ Voor Democraten is dit een hoopgevend scenario, want zij verwachten dat deze etnische groepen in meerderheid op hun partij zullen stemmen. Dat scenario is nu al enigszins tot werkelijkheid geworden in de verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden. De Democraten wonnen in Nevada, New Mexico en Arizona, staten met een grote *Hispanic*-bevolking en voorheen Republikeins, terwijl de Republikeinen wonnen in Ohio, waar minder etnische minderheden wonen.¹¹ Maar dit scenario speelde zich niet overal af. De Democraten hebben een aantal gevoelige nederlagen geleden met

prominente kandidaten zoals Beto O'Rourke die Ted Cruz niet wist te verslaan voor een Senaatszetel, ondanks een groeiende *Hispanic*-bevolking in Texas. Stacey Abrams en Andrew Gillum, beiden *African American*, wisten in respectievelijk Georgia en Florida niet het gouverneurschap te winnen, hoewel ze er goed voorstonden in de opiniepeilingen.

Toen Donald Trump zijn campagne voor het presidentschap in 2015 aankondigde, keerde hij zich in zijn speech tegen Mexicaanse immigranten. Die anti-immigratieboodschap vond weerklank bij een belangrijk deel van de Republikeinse kiezers. Blijkbaar zien zij het scenario dat Barack Obama schetste als een bedreiging van hun cultuur en identiteit. Trump is op deze boodschap blijven hameren, zowel betreffende illegale als legale immigratie, de muur met Mexico en de dreiging van de "karavaan" vluchtelingen uit Midden-Amerika die naar de Verenigde Staten op weg (zou) zijn. Trump probeert de demografische groei van minderheden, en specifiek *Hispanics*, te beperken en denkt daar voldoende steun onder de kiezers voor te krijgen, die hem dan over twee jaar aan een herverkiezing moeten helpen.

Politiek buiten Washington, D.C.

De tussentijdse verkiezingen golden niet alleen voor het Amerikaanse Congres, maar ook op statelijk en lokaal niveau. Vooral de verkiezingen op statelijk niveau kunnen gevolgen hebben op nationaal niveau. In sommige staten stonden er ook wetsvoorstellen op de kieslijst betreffende onder andere Medicaid (medische verzekeringen voor mensen met lagere inkomens), belastingen op energieverbruik, legalisering van marihuana en in Florida stemden kiezers om het stemrecht van voormalig veroordeelden, die hun straf hebben uitgezeten, te herstellen.

Van de 50 gouverneursposten waren er 36 verkiesbaar. De Democraten hebben 7 posten gewonnen op de Republikeinen, terwijl de Republikeinen 1 post hebben gewonnen op de Democraten. De meerderheid van de staten heeft nog steeds een Republikeinse gouverneur: 27 staten, tegen 23 staten met een Democratische gouverneur. In een aantal staten die belangrijk waren voor de verkiezing van Trump is nu een Democraat in plaats van Republikein tot gouverneur benoemd, zoals in Nevada, Wisconsin en Michigan.¹²

Elke staat kiest ook zijn eigen Congres. De Republikeinen zijn sinds 1994 sterk vertegenwoordigd op dit statelijke niveau en zeker sinds 2010. De Democratische Partij is er volgens hun eigen cijfers tijdens deze verkiezingen in geslaagd om 380 zetels te winnen op de Republikeinen (van de in totaal 6.665 zetels).¹³ In zes staten hebben

Democraten de meerderheid in zeven kamers (Senaat en/of Huis van Afgevaardigden) weten te winnen. Hoe mooi dat ook is, de Republikeinen wonnen in 2010 24 kamers in totaal en voegden daar meer kamers aan toe in de verkiezingen tot dit jaar. In de afgelopen tien jaar hebben de Democraten 1.000 zetels op statelijk niveau verloren. De Republikeinse overwinning in 2010 was belangrijk omdat daarna politici de herindeling van de kiesdistricten (die eens in het decennium plaatsvinden) in de staten voltrokken. Deze herindelingen maken het mogelijk om de winst van een politieke partij in een staat te maximaliseren, door bijvoorbeeld groepen kiezers die voor Democraten stemmen te verdelen over meerdere kiesdistricten, zodat hun stemmen minder zwaar meetellen (ook wel “gerrymandering”).¹⁴ In diverse staten hadden Republikeinen striktere regels ingevoerd over wie er mocht stemmen, met vooral nadelige gevolgen voor kiezers van etnische minderheden (waarvan men verwacht dat ze op Democratische kandidaten zouden stemmen). Democraten proberen deze ontwikkelingen tegen te gaan, hetgeen soms moeizaam lukt.

De politieke toekomst van Donald Trump

Het lijkt erop dat Trump minder dan andere presidenten gericht is op beleid, maar meer op het beheersen van de nieuwscyclus. Op die manier probeert hij genoeg steun te

creëren om zijn herverkiezing te bereiken. Trump profileert zichzelf als een president die strijd voor Amerika en de gewone man en als hij geen succes behaalt komt dat omdat hij tegen een overmacht staat van misleide(nde) politici, “Obama-rechters” en fake-nieuwsmedia. Trump kan deze tactiek nog overtuigender uitvoeren in de komende twee jaar met een meerderheid van Democraten in het Huis en hun onderzoeken (en dat van Mueller) in zijn doen en laten. Alleen als Mueller met bewijs komt dat er een rechtstreekse band is tussen Poetin en Trump zou Trumps positie in gevaar kunnen komen. Maar de Republikeinse meerderheid in de Senaat zou moeten meewerken om met een tweederdemeerderheid impeachment mogelijk te maken. In zo’n situatie lijkt het mij meer waarschijnlijk dat Trump zal claimen dat hij misleid is door zijn naaste medewerkers — ongeveer zoals president Ronald Reagan niet verantwoordelijk werd gehouden voor de Iran-Contra Affaire, maar wel zijn stafleden, onder wie Oliver North. Een ingewikkelder situatie zou ontstaan als de aanklacht “obstruction of justice” zou zijn. Ondertussen heeft Trump door zijn aanvallen op Mueller, het onderzoek, de rechterlijke macht en de media gepoogd om de geloofwaardigheid van het onderzoek te ondermijnen.

Zoals gesteld, voor nieuwe wetgeving en budgetten is een instemming van zowel de Senaat als het Huis nodig. Democraten en Republikeinen kunnen elkaars voorstellen

Een scene in Texas. De Democraten leden een paar gevoelige nederlagen in ‘high profile’-verkiezingen, zoals voor de Senaatszetel in Texas. Democraat Beto O’Rourke kwam dichtbij, maar wist zittende senator Ted Cruz niet te verslaan in het Republikeinse bastion (foto: Flickr/Thomas Hawk)

Beschouwing

met veel gemak afschieten en dat betekent dat er in de komende twee jaar weinig nieuw beleid zal zijn. Geen nieuw beleid in twee jaar klinkt erger dan het misschien is. De belangrijkste wetgeving die Trump in de afgelopen twee jaar door het Congres heeft weten te krijgen is de belastingwet. Andere wetsvoorstellen, bijvoorbeeld over immigranten, zijn niet succesvol geweest. Trumps budgetvoorstellen zijn direct door met name het Republikeinse leiderschap in het Congres afgewezen, met de term: “dead on arrival”. Voor de benoeming van nieuwe rechters, inclusief Neil Gorsuch en Brett Kavanaugh voor het Hooggerechtshof, heeft de president alleen de steun van de meerderheid in de Senaat nodig en die heeft Trump zelfs uitgebreid. Trump heeft in de afgelopen twee jaar weliswaar allerlei Executive Orders ondertekend, maar dat is geen nieuwe wetgeving. Het zijn slechts nieuwe interpretaties van bestaande wetgeving, die een volgende president direct weer kan veranderen.

Het is niet onmogelijk dat Trump en de Democraten tot samenwerking kunnen komen in de komende twee jaar. In het verleden werkten de Republikeinse president Ronald Reagan samen met een Democratische meerderheid in het Congres en de Democratische president Bill Clinton met een Republikeinse meerderheid om toch belangrijke wetgeving te laten passeren. Trump heeft zelf na de verkiezingen aangegeven dat hij “beautiful deals” met de Democraten wil sluiten, zolang ze maar niet doorgaan met de onderzoeken naar hem en zijn regering.¹⁵ Er is een aantal terreinen waarop politieke samenwerking mogelijk is. Beleid voor een verbetering van de infrastructuur zou op brede steun kunnen rekenen. Vakbonden zijn voor een handelsconfrontatie met China, gezien de belangen van Amerikaanse werknemers, en Democraten zouden daarom op dat punt kunnen samenwerken met Trump.

Het ligt vooral aan Trump of hij die samenwerking ook wil, of dat hij inschat meer baat te hebben bij een constant conflict met Democraten, als voorbereiding op de volgende verkiezingen. De eerste tekenen zijn niet gunstig. Direct na de verkiezingen heeft Trump zijn minister van Justitie, Jeff Sessions, ontslagen en hem vervangen door Matthew Whitaker, die geen benoemingsprocedure door de Senaat heeft doorlopen. Whitaker is de nieuwe leidinggevende van Mueller en kan het onderzoek naar Trump en de Russen ernstig bemoeilijken of stopzetten. Trump probeert, voordat de nieuwe Congresleden zitting nemen, geld te krijgen voor zijn muur met Mexico en dreigt het overheidsbudget te blokkeren als hij zijn zin niet krijgt. Tegelijkertijd gaat Trump de strijd aan met rechters over rechtspraak betreffende zijn immigratiebeleid en trekt de objectiviteit van rechters in twijfel in een directe confrontatie met de

hoogste rechter in de Verenigde Staten, John Roberts. Het hielp ook niet dat Trump de toegang van journalist Jim Acosta van CNN tot het Witte Huis trachtte te blokkeren, zogenaamd wegens wangedrag, hetgeen een rechter beoordeelde als onterecht. Al deze acties zijn confrontaties die een mogelijke samenwerking moeilijk zullen maken. Het is ook de vraag, gezien het nieuwe belastingbeleid van Trump, of het makkelijk zou zijn om een budget te vinden voor een verbetering van de infrastructuur, omdat de belastinginkomsten afnemen en de overheidsuitgaven nu al toenemen.

Over de vraag of de uitslag van de tussentijdse verkiezingen ook een voorspelling is voor de presidentsverkiezingen in 2020 is nog veel onduidelijkheid. De rol van presidentskandidaten en de aandacht die de media aan hun campagnes besteden beheersen de presidentsverkiezingen (ook al wordt dan onder andere ook een derde van de Senaat en hele Huis gekozen), maar zijn afwezig tijdens de tussentijdse verkiezingen. Aangezien de tussentijdse verkiezingen op statelijk en lokaal niveau spelen, betreft de boodschap van vele kandidaten veelal plaatselijke problemen en minder het nationale nieuws.

De trends die tijdens deze verkiezingen te zien zijn bieden eveneens geen duidelijk vooruitzicht. Journaliste Molly Ball wees erop dat Democraten weliswaar veel stemmen onder vrouwen, jongeren, niet-blanke kiezers en mensen met een universitaire opleiding hebben behaald, maar de Republikeinen versloegen zittende Democratische kandidaten in Florida, Indiana, Missouri en North-Dakota. Zij kwam tot de conclusie dat de Verenigde Staten nog verder verdeeld en gepolariseerd zijn.¹⁶ Opiniepeiler van de Democratische Partij Stanley B. Greenberg kwam met een optimistischer analyse voor zijn partij. Hij stelde dat meer vrouwen tegen Trump stemden en minder mannelijke arbeiders voor de president kozen (van 71% in 2016 naar 66%). Greenberg vond dat 40% van de gematigde Republikeinen of op Democraten stemden of thuisbleven.¹⁷

Zelfs als Greenberg gelijk heeft en deze trends doorzetten voor de Democraten, dan nog hangt de uitslag van de

*De soft power van
de Verenigde Staten
is nog aanwezig,
vooral onder
jongeren*

verkiezingen in 2020 ook af van welke kandidaat de Democraten hebben voor het presidentschap en hoe goed die tegen Trump campagne kan voeren. De uitslag van de tussentijdse verkiezingen zijn niet zo slecht voor Trump uitgevallen dat hij duidelijk in het nadeel is. Zelfs als de Democraten een impeachmentprocedure starten ligt het er aan wat de aanklachten zijn en hoe overtuigend die zijn voor de kiezers. Zoals gememoreerd, president Clinton won de tussentijdse verkiezingen na een impeachmentprocedure.

De tussentijdse verkiezingen en internationale betrekkingen

Ofschoon de tussentijdse verkiezingen vooral consequenties zullen hebben voor de binnenlandse Amerikaanse politiek, is het mogelijk dat er ook gevolgen zijn voor de internationale rol van de Verenigde Staten. Traditioneel richt een president die de meerderheid in het Congres verliest zich meer op het buitenlands dan het binnenlands beleid. De nieuwe meerderheid in het Congres kan allerlei wetgeving en budgetten tegenhouden en daarmee binnenlands beleid van de president moeilijk of onmogelijk maken. De president is minder afhankelijk van de beslissingen van het Congres in zijn buitenlands beleid en kan ook op een krachtdadig leider lijken als hij op staatsbezoek gaat of verdragen sluit.

Als Trump zich op het buitenland richt, zal het een America First-beleid blijven. Hij zal voortgaan met het eisen van een grotere bijdrage van de bondgenoten aan de NAVO, het wegwerken van het tekort op handelsbalansen (oftewel, het voeren van handelsoorlogen met China en de Europese Unie), het inzetten op nieuwe handelsverdragen, het niet erkennen van klimaatsverandering en het eisen van een anti-immigratiebeleid. Een belangrijk deel van Trumps campagne tijdens deze verkiezingen ging over de dreiging van de “karavaan” met immigranten voor de Verenigde Staten. Trump benadrukte de “karavaan” meer dan de succesvolle Amerikaanse economie (een onderwerp waar veel Republikeinse kandidaten voor het Congres het liever over wilden hebben). Trump zal concluderen dat het hebben van een internationale crisis gunstig is voor zijn herverkiezing, ongeacht of het een echte of een gecreëerde crisis is (volgens de inlichtingenanalyse van het Pentagon zou slechts een klein percentage van de “karavaan” de grens met de Verenigde Staten halen).¹⁸

Een dergelijk buitenlands beleid zal betekenen dat de Verenigde Staten geen leiderschapsrol op het wereldtoneel vervullen als het gaat om multilaterale handelsverdragen, mensenrechten of klimaatsverandering. Onder president Obama en minister van Buitenlandse Zaken Hillary Clinton

[Air Force One, het vliegtuig van de Amerikaanse president. Traditioneel richt een president die de meerderheid in het Congres verliest, zoals Trump nu, zich meer op het buitenlands dan het binnenlands beleid \(foto: Flickr/John Sonderman\)](#)

Beschouwing

lag de nadruk in het buitenlands beleid op *soft power*. Dit concept was bedacht door politicoloog Joseph S. Nye, Jr. Hij stelde dat een land invloed heeft door zowel culturele en intellectuele aantrekkingskracht als harde militaire en economische macht. Als de theorie van Nye juist is, dan doet Trump zijn uiterste best om die *soft power* van de Verenigde Staten te ondergraven. Volgens een Gallup-peiling zijn de Verenigde Staten op dit moment net zo populair wereldwijd als tijdens de Vietnamoorlog, namelijk onder 45% van de ondervraagden. Tijdens president George W. Bush verschilden die cijfers tussen 71% vlak na de aanslagen op 9/11 in 2001 tot 30% in 2008. Onder president Obama varieerden de cijfers tussen de 30% en 40%, terwijl toen de Amerikaanse kiezers Trump kozen de populariteit van de Verenigde Staten tot 32% daalde. Het is daarbij goed om een onderscheid te maken tussen de persoon van de president en de Verenigde Staten als land. Als dezelfde mensen over de president als persoon gevraagd wordt blijkt de populariteit van bijvoorbeeld Obama hoger te liggen dan van het land (tussen de 37% en de 67%), terwijl Trump niet meer dan een consistente 29% scoort.¹⁹ Het Pew Research Center bevestigde deze bevindingen op basis van zijn opiniepeilingen. Pew stelde vast dat met name in West-Europa de Verenigde Staten lager scoorden dan de mondiale gemiddeldes suggereren. Zo blijkt dat in Nederland 62% van de bevolking een negatieve mening over de Verenigde Staten heeft en slechts 34% een positieve opinie. Tegelijkertijd wil 63% van de internationale ondervraagden liever dat de Verenigde Staten een leidende rol in de wereld spelen, terwijl 19% een voorkeur heeft voor China (de enige andere optie in de opiniepeiling). In Nederland is dat 71% en 16%. Daarbij is het ook interessant dat in de 10 landen waarin het Pew Research Center de gegevens over de populariteit naar leeftijdsgroep uitsplitste, het vooral jongeren van 18 tot 29 jaar zijn die het meest positief zijn over de Verenigde Staten, terwijl de 50-plussers het meest negatief zijn.²⁰ Dat betekent dat de *soft power* van de Verenigde Staten nog aanwezig is, vooral onder jongeren. Het is de vraag in hoeverre de impopulariteit van Trump, gebaseerd op zijn beleid en zijn optreden dat minstens de komende twee jaar zal voortduren, de nog aanwezige positieve denkbeelden over de Verenigde Staten zal ondergraven.

Prof. dr. Ruud Janssens is hoogleraar Amerikanistiek aan de Universiteit van Amsterdam.

Wilt u reageren?

Mail de redactie: redactie@atlcom.nl.

1. Jeffrey M. Jones, 'Midterm Seat Loss Averages 37 for Unpopular Presidents', 12 september 2018, Gallup, op <https://news.gallup.com>.
2. 'House Election Results: Democrats Take Control', *The New York Times*, 24 november 2018, op www.nytimes.com.
3. Alex Lockie, 'Trump actually did way better than Obama in his first midterm' Business Insider, 7 november 2018 op www.businessinsider.nl en 'Presidential Approval Ratings — Barack Obama', Gallup, op <https://news.gallup.com>.
4. Erik Wasson & Sho Chandra, "'Trump Effect' Overpowers Booming Economy Ahead of Midterms', Bloomberg, 19 oktober 2018 op www.bloomberg.com.
5. 'Senate Election Results: Republicans Keep Majority', *The New York Times*, 19 november 2018 op www.nytimes.com.
6. Molly Ball, 'Redder. Bluer. Trumpier. America Is About to Be Even More Divided', 8 november 2018, *Time*, op <http://time.com>.
7. Deepti Hajela, 'Political novice Ocasio-Cortez scores for progressives in NY', 27 juni 2018, Associated Press, op www.apnews.com.
8. The Raaben Group, 'A True Diversity Wave', op <https://raabengroup.com>.
9. Catie Edmondson & Jasmine C. Lee, 'Meet the New Freshmen in Congress: More Democrats, Diversity and Women', *The New York Times*, 28 november 2018 at www.nytimes.com.
10. Barack Obama, *The Audacity of Hope: Thoughts on Reclaiming the American Dream* (New York: Three Rivers Press, 2006), 232.
11. Susan Milligan, 'Destiny in the Demographics', *U.S. News & World Report*, 16 november 2018 op www.usnews.com.
12. 'Governor Election Results: Democrats Retake Several States', *The New York Times*, 17 november 2018 op www.nytimes.com.
13. 'Election 2018 update', Democratic Legislative Campaign Committee, 14 november 2018 op www.dlcc.org.
14. Emily Badger, Quoc Trung Bui en Adam Pearce, 'Republicans Dominate State Politics. But Democrats Made a Dent This Year', *The New York Times*, 10 november 2018, op www.nytimes.com.
15. Phillip Rucker and Josh Dawsey, 'Trump vows "beautiful" deals with Democrats but threatens "warlike" retaliation to probes', *The Washington Post*, 7 november 2018, www.washingtonpost.com.
16. Molly Ball, 'Redder. Bluer. Trumpier. America is About to Be Even More Divided'.
17. Stanley B. Greenberg, 'Trump Is Beginning to Lose His Grip', *The New York Times*, 17 november 2018 op www.nytimes.com.
18. James Laporta & Chantal Da Silva, 'Exclusive: Trump Administration told "only small percentage" of migrant caravan will reach U.S. border before massive troop deployment', *Newsweek*, 30 oktober 2018 op www.newsweek.com.
19. 'U.S. Position in the World', Gallup, geraadpleegd op 24 november 2018, op <https://news.gallup.com>.
20. Richard Wike, Bruce Stokes, Jacob Poushter et al, 'Trump's International Ratings Remain Low, Especially Among Key Allies', Pew Research Center, 1 oktober 2018, op www.pewglobal.org.